

Opuscle a propòsit dels caragols de Voltaire

“Fa un temps tan sols es parlava de jesuïtes i ara tan sols es parla de caragols. Cada cosa té el seu moment; però és ben cert que els caragols duraran més que tots els nostres ordes religiosos: perquè és clar que si s'haguera tallat el cap a tots els caputxins i a tots els carmelites, ja no podrien rebre novicis; mentre que un llimac al qual han tallat el coll té un nou cap en un mes.” La digressió voltairiana prové d'un text ben curiós titulat “Els caragols del reverend pare l'Escarbotier”, on l'autor de *Càndid* explica els seus propis experiments sobre la regeneració dels caps dels caragols i llimacs. “Un bon dia –escriu el seu biògraf René Pomeau– el senyor de Ferney va fer recollir un lot de llimacs i caragols (vint llimacs i vuit caragols). Va tallar-ne o fer-ne tallar els caps, i els va deixar en observació. Al cap de quinze dies, la meitat dels caragols havien mort. En canvi, els llimacs suportaven bé la pèrdua i –oh, meravella– en dos d'ells es regeneraven els caps!”

El senyor de Ferney va comunicar els resultats dels seus caps renaixents al naturalista italià Spallanzani –amb qui tenia una fructífera correspondència, i qui havia estat el primer d'observar aquestes sorprenents regeneracions. I tot seguit es va posar a escriure aquest opuscle satíric, on conclouia que sols podia comparar aquest fenomen tan insòlit amb sant Donís, “que va dur el seu cap tallat sobre les mans durant dues llegües, besant-lo amb tendresa”. Convindreu que la imatge és eloqüent. Si passa amb els caragols, per què no amb les persones...? Però Voltaire, de seguida tornava a la càrrega: “Però si la història de sant Donís és d'una veritat teològica, la història dels caragols és d'una veritat física, d'una veritat palpable, de la que tothom

Martí Domínguez

OSÉ LUJÁN/STX

pot assegurar-se amb els propis ulls. L'aventura de sant Donís és el miracle d'un dia i la dels caragols, el miracle de cada dia.”

Recordava aquest advertiment voltairià mentre lluitava contra una autèntica plaga de caragols que havia atacat ferotgement els encisams i carabassetes de la meua horteta. Com que sóc enemic dels insecticides (i dels helicides), i vull creure que la lluita biològica és possible, el meu mètode de combat es va reduir a trepitjar la invasió gasteròpoda com bonament vaig poder. N'hi havia de tota classe i color: caragols moros, xones, avellanencs, planes, cristians, i uns llimacs amb closca estranya... Però ara, en el moment de consultar les meues guies per tal d'identificar aquest llimac, m'he endut una bona sorpresa. El seu nom científic és *Rumina decollata* i, segons s'explica, “és característic d'aquesta espècie que, en estat adult, elimine la part vella de la closca, gràcies a la secreció d'un septe especial per a separar-la”. Això fa que els caragols tinguin aquell aspecte estrany, amb mitja conquilla escapçada. Però vet ací la cosa veritablement singular: es tracta d'un dels pocs caragols

malacòfags, que s'alimenta especialment d'ous d'uns altres gasteròpodes, però que també pot atacar els adults. Fins i tot, a França l'anomenen –per la ferotge capacitat destructiva– “l'escargot terminator”.

Qui hauria dit que existia un caragol malacòfag! Això ho sap el bon llaurador? Si ni tan sols té el nom popular... Només he trobat que a Eivissa l'anomenen *bombet*. Estimat bombet, doncs. I jo, desconfiant de la lluita biològica... Sens dubte, aquesta altra història de caragols també és d'una veritat física. Una veritat palpable, el miracle de cada dia. *Oh altitudo diuitiarum!*